

С Т А Н О В И Щ Е

на дисертационното изследване

на

Веселин Христов Цанков

на *тема*

„ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА – ПУБЛИЧНОПРАВНИ АСПЕКТИ“

за

придобиване на научната степен

„доктор на науките“

професионално направление 3.7. „Администрация и
управление“

Докторска програма “Управление в сферата на
нематериално производство”

Автор на становището: проф. д-р Любомир Тимчев
от Академията на МВР

1. Актуалност и значение на изследването

Защита на правата и свободите на гражданите не само у нас и в световен мащаб е перманентно актуален и значим въпрос. Заедно с това този проблем е и предизвикателство, както от гледна точка на реалното гарантиране и зачитане правата на човека, така и от изследователска гледна точка. Това са по себе си налага усъвършенстването на съществуващите форми и методи за защита на основните права на човека, но и същевременно осъществяването на контрол на органите с компетенции по реализирането на тази дейност. Необходимостта от такъв подход се засилва пред последните години на глобализация и възникващите проблеми от гледна точка на имиграцията. Този проблем най-ясно личи в страните от ЕС, към които са се устремили близките до Европа държави от Азия и Африка.

В този смисъл авторът на настоящото изследване е разработил една много значима тема, чиято актуалност е безспорна и ще допринесе за повишаване на ефективността в работата на специализираните органи. Това е така защото само обединяването на усилията на всички хора, органи и организации в световен мащаб, ще позволи реалното противодействие на незаконното нарушаване на правата и свободите на всички лица независимо от техният произход етнос и т.н.

Всичко това прави актуалността на изследването безспорна и ще допринесе за процеса на обучение на всички лица, намиращи се под юрисдикцията на страната, занимаващи се с въпросите на защитата на правата човека.

2. Характеристика на изследването

Предложеното за рецензиране дисертационно изследване се състои от 673 стандартни машинописни страници. Структурирано е във въведение, пет глави, заключение, библиография и приложения и отговаря на нормативните изисквания за оформяне и подреждане на изследване от такъв характер.

Във въведението много точно и ясно са определени актуалността, обектът, предметът, целта и задачите, на изследването. Това се отнася и за методологията на изследването.

Първа глава е посветена на *историческото развитие на идеите за защита правата на човека*, каквото е и нейното заглавие. На основата на обстоятелствен исторически преглед на възникването и развитието на идеята за защитата на правата на човека, са представени редица теоретични аспекти, които могат да бъдат определени като фундаментални. Предложената периодизация допълнително улеснява читателя и повишава нивото на работата.

Пак в тази глава е анализирана правовата институционализация на идеята за правата на човека в световен мащаб. В края са направени обстоятелствени и аргументирани изводи.

В *Глава втора* са разгледани основните въпроси, свързани със *защита на правата на човека в политиките, актовете и действията на ООН. Приложението им в Република България*. За разлика от глава първа, в тази част се обръща внимание на политическите прийоми, с оглед скрепяването правата на човека като част от политиката на държавата. Отделено е специално внимание на

действията на ООН и приложението им в националната политика на Р България.

Във връзка с това е отделено значително място на Устава на ООН и Хартата за правата на човека на ООН. Акцентирано е върху значението на Всеобщата декларация за правата на човека. Подробно са представени и анализирани и други актове от значение за правата на човека. Важно за работата е представянето на отношението на нашата страна по тези актове.

В съответствие с темата на изследването най-голямо внимание е обърнато на *Защитата на правата на човека в политиките, актовете и практиките на Съвета на Европа и Европейския съюз и приложението им в Република България*. Тази част от тематика е разгледана в глави трета и четвърта.

Направен е преглед и анализ на основните актове в рамките на ЕС, като е акцентирано на актовете, които са с по-пряка приложимост по въпросите на защита правата на човека. Съществено място е отделено на гражданството на ЕС. По-нататък в тази част от изследването е обърнато внимание на някои органи по прилагането на нормите свързани с правата на човека.

Като естествено продължение на темата можем да определим присъствието на глава посветена на *Защита на правата на човека в политиките, правните актове и практики по приложението им в Република България*. На този въпрос е отделено място в *глава пета*. Става въпрос за защитата на правата на човека в националното законодателство на Р България. Стойността на тази глава се определя не само от теоретичен и правен аспект, но и от гледна точка на практическата дейност на компетентните органи и

организации. Ясно личи избирателният подход при представянето на проблемите, което е обяснимо, когато става въпрос за толкова необятна и постоянно дискутирана тема, която на всичкото отгоре е и практически трудно приложима и изпълнима.

Подчертана е необходимостта от анализиране на действащите норми и понятия и предприемането на стъпки за тяхното усъвършенстване, с оглед подобряването на дейността по ефективната защита правата на човека.

Подобно на предходните глави и тук са направени редица изводи и препоръки. Авторът ясно и много точно формулира своята позиция по различните проблеми и не крие решенията си по тях.

В изследването си докторантът навлиза много дълбоко както в теоретичната, така и в правната част по защита правата на човека при това в различни сфери. Това е плод на професионалните му знания и умения да анализира и предлага, а също и практически да прилага различните достижения. Съчетаването с практиката е добър пример както за преподавателите и изследователите, така и за практическите работници с компетенции в тази насока. Личи ясно опитът на автора като преподавател и юрист с отношение по правата на човека не само от теоретичен, но и от практико-приложен аспект.

3. Приносни моменти

3.1. Научни приноси

- Работата представлява относително цялостно изследване на правните и теоретични проблеми, свързани с правата на човека.

- Извършен е подробен диференциран анализ на основните нормативните актове и документи, регламентиращи защитата на правата на човека. Анализът е обстоятелствен и изчерпателен, което ще спомогне в работата, както на научните работници, така също и на всички лица занимаващи се с тази материя.
- На основата на исторически преглед са предложени идеи за формулирането на основните понятия. Доктриналните виждания на автора са истинско предизвикателство за специалистите в тази материя.
- Налице е обстоен преглед на основните права и свободи и на тази основа са направени са редица предложения за промени в нормативната уредба, свързани с повишаване ефективността при защита на правата на човека.
- Много ценно за работата и за всички, които имат отношение по темата за правата на човека е направеният преглед на практиките отнасящи се до административните и съдебни въпроси на обществения посредник и в тази връзка защитата срещу дискриминация.
- Направени са предложения de lege ferenda по почти всички дискутирани въпроси. Особено ценно за работата е тяхната обосновка по отношение законодателния процес по защита правата на човека.

3.2. Практико-приложни приноси

Най-общо тези приноси могат да бъдат обобщени от гледна точка на експертните качества, които авторът на дисертационното

изследване притежава. Членството му в редица комисии и проекти е ясно доказателство не само за възможности, но и за реално прилагане на идеите формулирани в изследването.

Самото изследване на основните теоретични и правни аспекти ще спомогне за осмисляне организационните подходи при защитата на правата на човека.

4. Бележки и препоръки

Наред с всичко положително към така представеното дисертационно изследване могат да бъдат отправени и някои препоръки с оглед оптимизиране на работата при бъдещи изследвания в тази насока.

Първата препоръка е често срещата като цяло при извършването на дисертационни изследвания и е свързана с необходимостта от по-фрагментарно изложение на материала. Този подход дава възможност за намаляване на обема и синтезиране на изложението и резултатите от него. Това ще улесни не само четивността, но и осмислянето на направените предложения.

Втората препоръка се отнася до отправянето на по-сериозна критика на досега съществуващите публикации.

Третата ми препоръка е свързана с необходимостта от популяризирането на работата, с оглед предизвикването на дискусия и оказване на помощ на различните институции занимаващи се със защитата на правата на човека.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Личи интелигентният поглед на проф. д-р В. Цанков, което е изразено много ясно и при работата му с докторантите.

Познаването на основните понятия и правната рамка допълнително повишават нивото на работата и позволяват лансирането на различни по тежест и значение идеи. Имайки предвид нивото на познания на автора в областта на имиграционните процеси, които се развиват в страната и в ЕС си позволявам да отправя препоръка за продължаване на научноизследователската работа, свързана не само с правната регламентация, но и с оптимизиране дейността на специализираните органи за контрол на имиграцията на населението в рамките на ЕС в контекста на защита правата на човека.

5. Лични впечатления от автора на изследването

Познавам проф. д-р В. Цанков от 1992 година. Макар да е достатъчно известен сред преподавателските и научни среди, ще си позволя да отбележа, че това е един от най-интелигентните и професионално подготвени в своята област колеги в досегашната ми 22 годишна преподавателска дейност. В този смисъл мога да кажа, че не съм изненадан от неговото трайно и съществено присъствие в областта на науката и по специално в административното, конституционното право и правата на човека. Разнообразието от теми някои, от които не просто съществени, но и трудни за интерпретиране е достатъчен показател за нивото на подготовка демонстрирано от негова страна през годините.

6. Заключение

Представеното за защита изследване очевидно е лично дело на автора. Работата е плод на теоретичните му и юридически познания и уменията на автора не само да събира и анализира

получената информация, но и да предлага варианти за практическо прилагане. Имайки предвид казаното до тук и цялостната работа на автора през последните 20 години и качествено представяне на изследването и личните способности, си позволявам УБЕДЕНО на препоръчам на уважаемото научно жури да даде образователната и научната степен „*доктор на науките*“ на проф. д-р Цанков.

27.05.2015 г.

София

Рецензент:

проф. д-р Л. Тимчев